

Комунальний заклад «Полтавський Палац дитячої та юнацької творчості
Полтавської міської ради Полтавської області»

**АНАЛІЗ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ВІДДІЛУ ПРИКЛАДНОГО МИСТЕЦТВА
в рамках роботи над виховною проблемою
«Виховання громадянина-патріота в позашкільному
навчальному закладі»
2015-2020 роки**

Підготувала:

завідувачка

відділу прикладного мистецтва

Дегтярь Т.О.

Полтава - 2020

Патріотичне виховання здійснюється на всіх етапах навчання, забезпечує всебічний розвиток, гармонійність, цілісність особистості, сприяє збагаченню її інтелектуального потенціалу, духовності і культури.

Протягом 2015-2020р.р. відділ прикладного мистецтва працював над вирішенням завдань виховної проблеми Палацу «Виховання громадянина-патріота у позашкільному навчальному закладі».

Підґрунтям такої діяльності є підвищення педагогічної майстерності та рівня самоосвіти педагога. Тому слід зазначити, що керівники гуртків відділу протягом 5-ти років взяли участь у семінарах: Всеукраїнському семінарі-практикумі для голів обласних та міських методичних об'єднань керівників гуртків декоративно-ужиткового та образотворчого мистецтва з теми: «Відродження національних традицій у народних мистецтвах полтавського краю» (Палац, 2017р.) , міському семінарі для керівників гуртків шкіл міста з теми: «Розвиток творчої особистості в умовах діяльності позашкільного навчального закладу» (Палац, 2016р.), міському воркшопі для керівників гуртків художньо – естетичного спрямування з теми: «Творча співпраця – запорука успіху» (2019р.), взяли участь у роботі обласного методичного об'єднання для керівників гуртків позашкільних навчальних закладів, на якому Юхно К.В. представила виступ з теми: «Національно-патріотичне виховання у роботі керівника гуртка та його вплив на формування життєвої позиції вихованців» (2017р.), майстер-класах(33), конкурсах: обласному конкурсі «Мозаїка творчої майстерності» (кер. Юхно К.В.,2017р.), обласному конкурсі мініатюр серед педагогів декоративно-ужиткового мистецтва позашкільних навчальних закладів (кер. Григоренко – Громова В.О. - 1 місце, ОЦЕВУМ, 2017р.), обласному етапі Всеукраїнського конкурсу рукописів навчальної літератури для закладів позашкільної системи освіти (кер. Костіна Н.С. - 1 місце, 2018р.), Всеукраїнському конкурсі «Джерело творчості», (кер. Юхно К.В., 3 місце, 2019р.), конкурсах методичних куточків (2015 – 2019р.р.), виставках декоративних робіт майстрів народного мистецтва Полтавщини «Мальована Полтавщина» (кер.: Бондаренко С.Д., Григоренко-Громова В.О., Полтавський краєзнавчий музей ім. Василя Кричевського, 2018р., 2019р.), роботі журі обласного конкурсу для дітей з особливими потребами «Розмай дитячих мрій» (кер. Сидоренко Л.І., ОЦЕВУМ, 2015 -2018р.р.), роботі ШПМ «Світоч» та роботі школи передового педагогічного досвіду для керівників гуртків відділу прикладного мистецтва, мета якої – активізація роботи з обміну передовим педагогічним досвідом серед керівників гуртків відділу прикладного мистецтва, надання методичної допомоги керівникам гуртків, проведення майстер-класів, організація наставництва. Протягом 5 – ти років в рамках роботи школи

керівники гуртків відділу взяли участь у засіданнях з тем: «Підготовка методичних матеріалів керівниками дитячих об'єднань по роботі над виховною проблемою Палацу «Виховання громадянина-патріота у позашкільному навчальному закладі» (2015р.), «Організація та проведення майстер-класу «Традиції полтавського краю у декоративних роботах» (2016р.), «Мистецькі традиції Полтавщини на заняттях образотворчого та декоративно-ужиткового мистецтва» (2016р.), «Зимові свята. Інновації у декоруванні інтер'єру» (2018р.), «Творча майстерня керівника гуртка образотворчого та декоративно-ужиткового мистецтва» (2018р.), «Розвиток творчих здібностей вихованців засобами образотворчого та декоративно-ужиткового мистецтва» (2018р.), «Інноваційний підхід до організації колективно-творчої діяльності вихованців на заняттях образотворчого та декоративно-ужиткового мистецтва» (2019р.). В рамках роботи школи оформлено збірку методичних розробок керівників гуртків відділу «Творче розмаїття» (2018р.), створено методичну розробку з теми: «Розвиток творчих здібностей вихованців засобами образотворчого та декоративно-ужиткового мистецтва» (2018р.), (відп. Дегтярь Т.О.). Слід зазначити, що у роботі керівника гуртка важливе місце займає опрацювання нормативно-правових документів, навчальної літератури, методичних та інформаційних матеріалів, які представлені у відповідних тематичних добірках. Так у методичних куточках керівників гуртків представлені сценарії виховних заходів з патріотичного виховання (53), методичні розробки (38), тести, анкети, добірки методичних матеріалів, наочний та дидактичний матеріал. Протягом 5 – ти років керівниками гуртків відділу розроблено та впроваджено в роботу 105 одиниць методичних матеріалів з патріотичного виховання. А використання ресурсів мережі Інтернет дозволяє застосовувати інформацію, що постійно оновлюється. Це відкриває широкий спектр можливостей та підвищує ефективність роботи керівника гуртка.

Слід відмітити, що для реалізації завдань патріотичного виховання необхідна *системна робота*, яка передбачає забезпечення гармонійного співвідношення засобів, методів, напрямів виховання дітей у процесі навчання. Так у гуртковій роботі патріотичне виховання здійснюється у процесі *навчально-пізнавальної діяльності* шляхом внесення ціннісних складових у зміст навчальних занять, де акцент робиться на *спільно-взаємодіючу* діяльність, *гуманізацію* взаємин у системі «керівник гуртка – вихованець», «вихованець – вихованець», важливим є використання педагогом *демократичного стилю спілкування з дітьми*, створення умов для *творчої самореалізації особистості*.

Дієвим підґрунтям для освітньої діяльності, спрямованої на виховання громадянина-патріота, можна вважати *процес формування конкретного практичного досвіду з виконання робіт*, які у своєму змісті пов'язані з народною культурою українців, а саме декоративні роботи, виконані у техніках: «петриківський розпис», «опішнянська кераміка», «українська народна іграшка», «прикраси з бісеру та вовни у народному стилі», «витинанка», «писанка» та ін.; у образотворчому мистецтві – композиція відповідної тематики. Сприятливі умови для такої роботи створює *варіативна частина навчальних програм*, завдяки якій вихованці спільно з керівником гуртка мають можливість обирати теми, пов'язані з українськими народними традиціями, а введення культурологічних відомостей у структуру занять може відбуватись безпосередньо тоді, коли вивчається відповідний вид образотворчої та декоративної діяльності. Це значно розширює можливості керівника гуртка, а вихованці мають завдання, у процесі вирішення яких отримують практичні навички, не передбачені програмою, за якою вони навчаються. Слід зазначити, що у змісті навчальних програм гуртків відділу передбачено вивчення таких тем і розділів, що *обумовлюють виховний вплив через повідомлення теоретичних відомостей*, які розкривають сторінки історії України, формують у дітей загальне уявлення про моральну й духовну культуру українського народу. Через міждисциплінарні зв'язки, що виходять за межі однієї конкретної програми, реалізується і проєктне навчання. Так, у 2015 році у відділі розпочато роботу за освітнім проєктом «Чарівна сила мистецтва» (відп. Нестеренко О.Б.) Мета проєкту – формування вміння сприймати, розрізняти та аналізувати види мистецтва, розвиток художнього смаку, креативного мислення, виховання патріотично спрямованої особистості. В рамках проєкту проведено заходи: бесіду «Сім чудес України» (2017р.), практикуми: «Витинанка в Україні» (2018р.), «Краса природи в поезії Т.Г. Шевченка» (2018р.), години спілкування: «Шедеври українського живопису» (2020р.), «Чарівний світ Катерини Білокур» (2019р.), виставку робіт вихованців з теми: «Картини природи у поезії Т.Г. Шевченка» (2020р.). Як результат, діти отримали широкий спектр інформації про Україну, видатних діячів української культури та мистецтва.

Слід відмітити, що великі можливості належать використанню *проблемного методу* навчання. Адже саме цей метод базується на основі взаємодії, діалогу, в ході якого діти вчаться *критично мислити, вирішувати складні проблеми* на основі аналізу обставин і відповідної інформації; *вчаться виказувати особистісні думки, приймати рішення, брати участь у дискусіях, спілкуватися з іншими людьми*. Такий метод призводить до того,

що вихованці з зацікавленістю опановують навички спілкування, які дозволяють їм у майбутньому аргументовано відстоювати свою точку зору, навчать погоджуватися з переконливими доказами інших. Слід зазначити, що *проектна технологія* – один із можливих способів реалізації *проблемного методу навчання*, а діяльність в рамках проекту вимагає пошуку нових форм організації освітнього процесу. Проектне навчання заохочує, використовує безліч підходів, має високу мотивацію, дозволяє вчитися на власному досвіді й досвіді інших у конкретній справі. У процесі спільної діяльності дітей формуються такі якості, як уміння працювати в колективі та аналізувати отриманий результат, уміння нести відповідальність за свій вибір та підкоряти свої інтереси інтересам спільної справи. Такий формат навчання *особистісно-орієнтований*, він передбачає залучення вихованців до систематизації та набуття знань, створення власних робіт, ідейний задум яких поєднує сучасні мотиви з українськими національними традиціями. Це слід враховувати керівникам гуртків, які працюють з вихованцями середнього, а, особливо, старшого шкільного віку. Прикладом такої роботи є освітній проект «Скарби народного мистецтва» (відп. Юхно К.В.), мета якого - навчання, виховання та розвиток особистості в рамках музейного середовища, розвиток художніх здібностей дітей засобами музейно-педагогічної діяльності, формування музейної та загальної гуманітарної культури, виховання у дітей емоційно – естетичного відношення до предметів мистецтва, поваги до традицій українського народу та надбань людства, виховання почуття патріотизму. В рамках реалізації проекту проведені екскурсії з тем: «Зимовий вернісаж» - виставка робіт у залі дитячої творчості ім. С. Путрі та прес – центрі Полтавського художнього музею ім. М. Ярошенка, де діти ознайомились з експозицією, на якій представлені їх власні роботи та роботи дітей міста Полтави. В ході екскурсії дітям було запропоновано переглянути експозицію робіт та ознайомитись з творчістю А.А. Сербутовського – художника, що прославив Полтавщину на теренах світу. (2019р.) «Незвичайність звичайного паперу» - виставка робіт Відмінника освіти України, засновника студії «Соняшник» Сташкевич Н.М., під час якої відбулось спілкування з випускниками, які продовжили навчання, а зараз працюють за фахом роботи студії, відбулась зустріч різних поколінь вихованців та викладачів. В рамках реалізації проекту вихованці студії «Соняшник» відвідали виставку та ознайомились з творчістю полтавської художниці Руслани Анічиної.(2019р.). В рамках проекту «Скарби народної творчості» та плідної співпраці педагогів з науковими співробітниками Полтавського художнього музею (галереї мистецтв) ім. М. Ярошенка: Тимошенко А.М., Дмитренко Н.Є., Гуржій В.А., проведено

майстер-класи, творчі майстерні. Як результат, спілкування дітей з митцями, передача досвіду від майстрів-художників до дітей робить освітній процес насиченим, цікавим і, звичайно, виховує патріотичні почуття.

Для вирішення завдань патріотичного виховання важливо впроваджувати в освітній процес *інтерактивні методи* освітньої діяльності. У процесі підготовки навчальних занять та виховних заходів керівник гуртка повинен враховувати, що в інтерактивному навчанні вихованці не займають пасивну позицію, а виступають повноправними учасниками освітнього процесу, їх досвід важливий не менше, ніж досвід педагога, який не дає готові знання, а спонукає до самостійного пошуку. Саме метод творчого діалогу слід використовувати у роботі з вихованцями *старшого шкільного віку*, коли діти вже мають достатній інтелектуальний потенціал, уподобання, переконання та вміють аргументовано відстоювати свою думку. Тому надзвичайно важливими вважаю навчальні заняття та виховні заходи, які несуть пізнавальну інформацію про Україну, її людей і події, пов'язані з ними. Не менш важливе значення має виховання дітей у дусі дружби, взаєморозуміння, працьовитості. Цій меті служать кращі зразки українського фольклору, вірші, легенди, прислів'я, приказки, загадки, пісні, в яких відображені народні ідеали – патріотизм, розум, винахідливість та ін. Слід акцентувати увагу на тому, що любов до Батьківщини виявляється і в дотриманні норм української мови, а також у загальній культурі, одним з аспектів якої є мовна культура особистості. Так протягом 2015 – 2020р.р. у гуртках відділу проведені виховні заходи патріотичного спрямування різних форм, що забезпечило цікавість та інтелектуальну наповненість освітнього процесу, а саме: вікторини, родинні вітальні, родинні свята, розмови у дружньому колі, інтелектуальні ігри, бесіди, бесіди з елементами гри, пізнавально-ігрові програми; години спілкування, виховні години, усні журнали, патріотичні години, конкурси ерудитів, заняття з розвитку комунікативної компетентності, пізнавальні програми, інфодайджести, екскурсії та ін. (Всього 197 виховних заходів патріотичного спрямування). Проведено заходи за відкритими комплексними програмами: «Етика і психологія» (17/1), «Родина» (13/26), «Батьківщина – рідний край» (7/24), «Ідеал» (2/2), «Кругозір», «Лідер» (2/1), ІС «Правовий простір» (5/21). (Всього 122 заходи).

Яскравою демонстрацією роботи відділу над реалізацією завдань патріотичного виховання є освітній проєкт «Територія творчості», мета якого - робота по створенню ефективного простору для втілення креативних ідей, пошук нових шляхів творчого розвитку особистості, забезпечення умов для самореалізації вихованців, виховання патріотично спрямованої особистості.

Слід відмітити, що вихованці Палацу стали учасниками виставок-конкурсів з образотворчого та декоративно – ужиткового мистецтва : «Всесвіт дитячої творчості» (2015р.), «Мистецька Україна очима дітей» (2016р.), «Палітра творчості» (2017 – 2020р.р.), творчих майстерень та майстер-класів, які щороку проводять керівники гуртків та вихованці відділу прикладного мистецтва, де виконують роботи у техніках, притаманних саме українській культурі. У цьому контексті підкреслимо, що під час виготовлення декоративних робіт *важливе місце, крім суто технічної сторони, має й мистецька сторона*, яка полягає, насамперед, у визначенні *художньої ідеї твору*, в основу якого покладено той образ, який виникає в уяві дитини, тих думок і почуттів, які вона хоче передати оточуючим. Роботи вихованців відділу прикладного мистецтва протягом 2015 – 2020р.р. були представлені на тематичних виставках з образотворчого та декоративно-ужиткового мистецтва. Слід відмітити, що виставкова робота сприяє вирішенню низки педагогічних завдань: при підготовці робіт до експонування керівник гуртка повинен враховувати, що виставка повинна мати назву, композиційний центр, необхідні інформаційні доповнення, естетичне оформлення. При побудові виставкової експозиції можливі варіанти розміщення робіт: послідовно (від простих до складних), композиційно (роботи об'єднані по тематичних композиціях), роботи можуть групуватися по напрямках чи видах діяльності. Хочу додати, що виконання творчих робіт з образотворчого та декоративно – ужиткового мистецтва може передбачати створення таких художніх композицій, які відображають історію, культуру, традиції українського народу, природу рідного краю. Саме завдяки педагогічній діяльності, яка враховує вищезазначені компоненти, роботи вихованців відділу прикладного мистецтва відрізняються наповненістю змісту та широкою палітрою творчості. *Всього за звітний період проведено 124 виставки, на яких представлено біля 5000 творчих робіт; у 66 виставках вихованці відділу взяли участь*). В рамках реалізації проєкту «Пошук, творчість, успіх» (кер. Сидоренко Л.І.) проведені виставки творчих робіт вихованців: «Вернісаж творчості» (Палац, 2018р.), персональна виставка Лазарів Євгенії «Світ моїх захоплень» (Палац, 2019р.), персональна виставка Носенко Дарини «Творчість – це мої крила» (Полтавський художній музей (галерея мистецтв) ім. М. Ярошенка, 2020р.), година спілкування «Мистецтво і творчість» (2019р.), вихованцями групи вищого рівня навчання проведено майстер-клас «Намісто з вовни» (2019р.).

Слід акцентувати увагу на тому, що використання *краєзнавчого матеріалу* підводить вихованців до глибшого розуміння навколишнього середовища і сприяє пробудженню поваги і любові до того місця, де вони

народились і вирости. З метою формування у дітей почуття любові до природи, рідного краю в освітній процес відділу прикладного мистецтва включено пізнавальні тематичні екскурсії, які збагачують духовне життя дітей, стимулюють бажання більше побачити, адже *екскурсія* – це форма виховної роботи, що сприяє розвитку допитливості, розуму, творчої уяви, пізнавальної активності. Важливо враховувати, що мета екскурсії – це засвоєння опорних понять, формування образних уявлень, ознайомлення з фактами, суть яких буде розкрита, розширена та поглиблена на наступних виховних заходах та навчальних заняттях. Особливу увагу слід звернути на таку форму освітньої діяльності, як *пленерна практика*, під час якої діти вчаться працювати з природою на відкритому повітрі, закріплюють знання, вміння та навички, здобуті у майстерні. Виховний аспект пленеру унікальний, адже пленер сприяє розвитку психологічних процесів (довільної та мимовільної уваги, уяви, пам'яті, творчого мислення), вихованню свідомої дисциплінованості, взаємодопомоги, шанобливого ставлення до історичних пам'яток міста, бережного ставлення до природи, любові до Батьківщини. Пленер є однією з форм освітньої діяльності з патріотичного виховання.

Вагому роль у набутті вихованцями громадянських якостей, соціального досвіду відіграє *самоврядування*, яке ставить завдання демократизації стосунків у дитячому колективі, орієнтації на особистість дитини, на її організаторські, творчі та інтелектуальні здібності. Серед способів використання потенціалу дитячого самоврядування в освітній діяльності, слід виділити наступні: участь в акціях, проєктах, виставках, конкурсах, майстер-класах, виховних, масових заходах та ін. Самоврядування – це спосіб життєдіяльності дитячого колективу, дієвий метод вирішення широкого спектру освітніх завдань, серед яких і патріотичне виховання. З огляду на зазначене, слід відмітити, що вихованці відділу прикладного мистецтва взяли участь у заходах, які проведено в рамках реалізації завдань освітніх проєктів: «Бути здоровим – це модно, бути успішним – це класно, бути творчим – це актуально!», «Зберемо воєдино всю нашу родину!», «Лідер. Патріот. Громадянин.», «Моя країна – Україна, Полтавщина – душа країни!», соціальному проєкті «Той, хто бере – наповнює долоні, той, хто дає – наповнює серця!». Особливими стали виховні заходи, присвячені революційним змінам, що відбулись у листопаді 2013 – березні 2014 р. р., що продемонстрували готовність молодого покоління відстоювати національні цінності та українську державність. Проведено заходи за проєктом «Особистість» і це надзвичайно важливо, адже на психологічних заняттях вихованці мають можливість пізнати свій внутрішній світ, активно

взаємодіяти з оточенням, вибудовувати стосунки на засадах рівноправного партнерства, а в ході моделювання життєвих ситуацій накопичується життєвий досвід, що сприяє процесу їх морального і духовного становлення. Слід відмітити, що така форма організації освітнього процесу сприяє розвитку інтелектуальних, творчих можливостей вихованців, які вони з успіхом реалізують у роботах, представлених на конкурсах з образотворчого та декоративно-ужиткового мистецтва: *Міжнародному відкритому дитячо-юнацькому конкурсі з образотворчого мистецтва імені С.Путрі (ПХМ, 2019р.), Всеукраїнському та обласному конкурсі «Знай і люби свій край!» (2015 – 2020р.р.), Всеукраїнських конкурсах дитячого малюнку «Україна – земля талантів» (2017р.), «Україна майбутнього» (2018р.), Всеукраїнському конкурсі для дітей «Чарівний бісер» (2017, 2018, 2019р.р.), Всеукраїнському конкурсі живопису та декоративно-прикладного мистецтва з тем: «Веселка дитинства», «Україна – це ми!» (2020р.); регіональному конкурсі дитячої творчості «Дивосвіт» (2015 – 2019р.р.), обласному конкурсі малюнку «Барвисте перевесло» (2015 – 2019р.р.), Відкритому (обласному) дитячо-юнацькому конкурсі з образотворчого мистецтва ім. С. Путрі, присвяченому 40 – річчю з Дня її народження (ПХМ, 2017р.), обласному конкурсі малюнку «Україна – європейська держава!» (2018р.), конкурсі Полтавської обласної асоціації органів місцевого самоврядування «Самоврядування очима дітей» (2017р., 2018р), обласному конкурсі з рукоділля (художньо-естетичного напрямку) «Візерунки фантазій» (2017р., 2019р.); міському конкурсі дитячої творчості «Майбутнє мого міста» (2016р.), міському конкурсі Фонду захисту і підтримки талановитих дітей «Я – Україна» (2016р.), Відкритому (міському) дитячо-юнацькому конкурсі «Полтава очима дітей» (ПХМ, 2017р.), конкурсі декоративних композицій «Великодній кошик» (2017р.), міському конкурсі дитячого малюнку «Прирічковий парк – парк моєї мрії» (2018р.), міському фестивалі «Великоддя писанка» з презентацією декоративної композиції «Писанковий дивосвіт» (2018р.), міському конкурсі малюнку «Хай квітне Полтавщина!» (2018р.), міському конкурсі малюнків «Екоплакат» (2019р.), міському дитячо-юнацькому конкурсі з образотворчого мистецтва «Сім чудес Полтавщини» (ПХМ, 2019р.), конкурсах, які проводяться у Палаці: «Палітра творчості» (2015 – 2019р.р.), конкурсі читців до 190 – річчя Л. Глібова (2017р.), конкурсі читців-декламаторів «Україно! Ти для мене диво!» (до Дня Соборності України) (2018р.), конкурсі пісні «Пісні моєї родини» (2018р.), конкурсі читців-декламаторів «Зима, що нас змінила» (до 5 річниці Героїв Небесної Сотні) (2019р.), конкурсі вітальних листівок до 85 – річчя Палацу (2019р.).* Всього за

5 років у конкурсах взяли участь 1665 вихованців відділу, 430 з них стали переможцями.

Велике значення для ефективної реалізації системи патріотичного виховання має педагогіка партнерства. Це спонукає постійно оновлювати зміст і форми співпраці педагогів з батьками вихованців. Саме така співпраця покликана створити сприятливі умови для виховання здорової, соціально адаптованої, всебічно розвиненої особистості. У відділі працює батьківська рада, проводяться тематичні батьківські збори, індивідуальні зустрічі з батьками вихованців. Саме батьки – активні учасники освітнього процесу відділу прикладного мистецтва, учасники школи батьківства «Сімейна розмова», яка працювала у Палаці до травня 2020 року.

Важливе значення для реалізації завдань патріотичного виховання має співпраця відділу прикладного мистецтва з Полтавським художнім музеєм (галереєю мистецтв) ім. М. Ярошенка, з Полтавським обласним центром естетичного виховання учнівської молоді, Полтавською обласною бібліотекою для дітей ім. П. Мирного, Полтавським міським центром позашкільної освіти, Полтавським краєзнавчим музеєм імені Василя Кричевського, Полтавським літературно-меморіальним музеєм ім. В.Г. Короленка.

З огляду на зазначене, слід зробити висновки та підкреслити складові освітньої діяльності, які визначають напрямки виховної роботи з патріотичного виховання, а саме:

- ✓ *підвищення педагогічної майстерності та рівня самоосвіти педагога;*
- ✓ *гуманізація взаємин у системі «керівник гуртка – вихованець», «вихованець – вихованець», використання педагогом демократичного стилю спілкування з дітьми, створення умов для творчої самореалізації особистості;*
- ✓ *використання у гуртковій роботі варіативності навчальних програм: вивчення тем і розділів, що обумовлюють виховний вплив через повідомлення теоретичних відомостей, які розкривають сторінки історії України, формують у дітей загальне уявлення про моральну й духовну культуру українського народу;*
- ✓ *використання проблемного методу навчання, в ході якого діти вчать критично мислити, вирішувати складні проблеми на основі аналізу обставин і відповідної інформації, вчать виказувати особистісні думки, приймати рішення, брати участь у дискусіях, спілкуватися з іншими людьми;*
- ✓ *впровадження в освітній процес інтерактивних методів освітньої діяльності; вивчення норм української мови, а також виховання*

загальної культури, одним з аспектів якої є мовна культура особистості;

- ✓ впровадження в освітній процес проєктних технологій та нових форм організації освітнього процесу;*
- ✓ проведення виставкової діяльності, участь у конкурсах з образотворчого та декоративно-ужиткового мистецтва, формування у вихованців конкретного практичного досвіду з виконання робіт, які у своєму змісті пов'язані з народною культурою українців;*
- ✓ організація у гуртках відділу дитячого самоврядування, яке ставить завдання демократизації стосунків у колективі, орієнтації на особистість дитини, на її організаторські, творчі та інтелектуальні здібності;*
- ✓ використання у роботі краєзнавчого матеріалу: проведення пленерної практики та екскурсійної діяльності;*
- ✓ оновлення змісту і форм співпраці відділу з батьками вихованців;*
- ✓ налагодження співпраці відділу прикладного мистецтва з громадськими організаціями міста.*

Аналізуючи роботу відділу прикладного мистецтва над виховною проблемою Палацу «Виховання громадянина-патріота у позашкільному навчальному закладі», слід наголосити на тому, що патріотичне виховання – одне з найголовніших завдань освітнього процесу, адже його мета – виховання свідомого громадянина, патріота, виховання у дітей високої культури міжнаціональних взаємин, духовності, художньо-естетичної культури, набуття соціального досвіду. В основу патріотичного виховання мають бути покладені принципи гуманізму, демократизму, єдності сім'ї та Палацу. Саме системна організація освітнього процесу, у якій чітко просліджується *систематичний, послідовний та комплексний підхід* надає можливість якісної реалізації поставленої мети та здобуття необхідного досвіду для ефективної освітньої роботи, спрямованої на виховання громадянина, здатного до самостійного мислення, продуктивної діяльності, спрямованої на процвітання України.

Аналіз освітньої діяльності з вирішення завдань проблеми патріотичного виховання створено на основі досвіду роботи відділу прикладного мистецтва Комунального закладу «Полтавський Палац дитячої та юнацької творчості Полтавської міської ради Полтавської області».

Комунальний заклад «Полтавський Палац дитячої та юнацької творчості Полтавської міської ради Полтавської області»

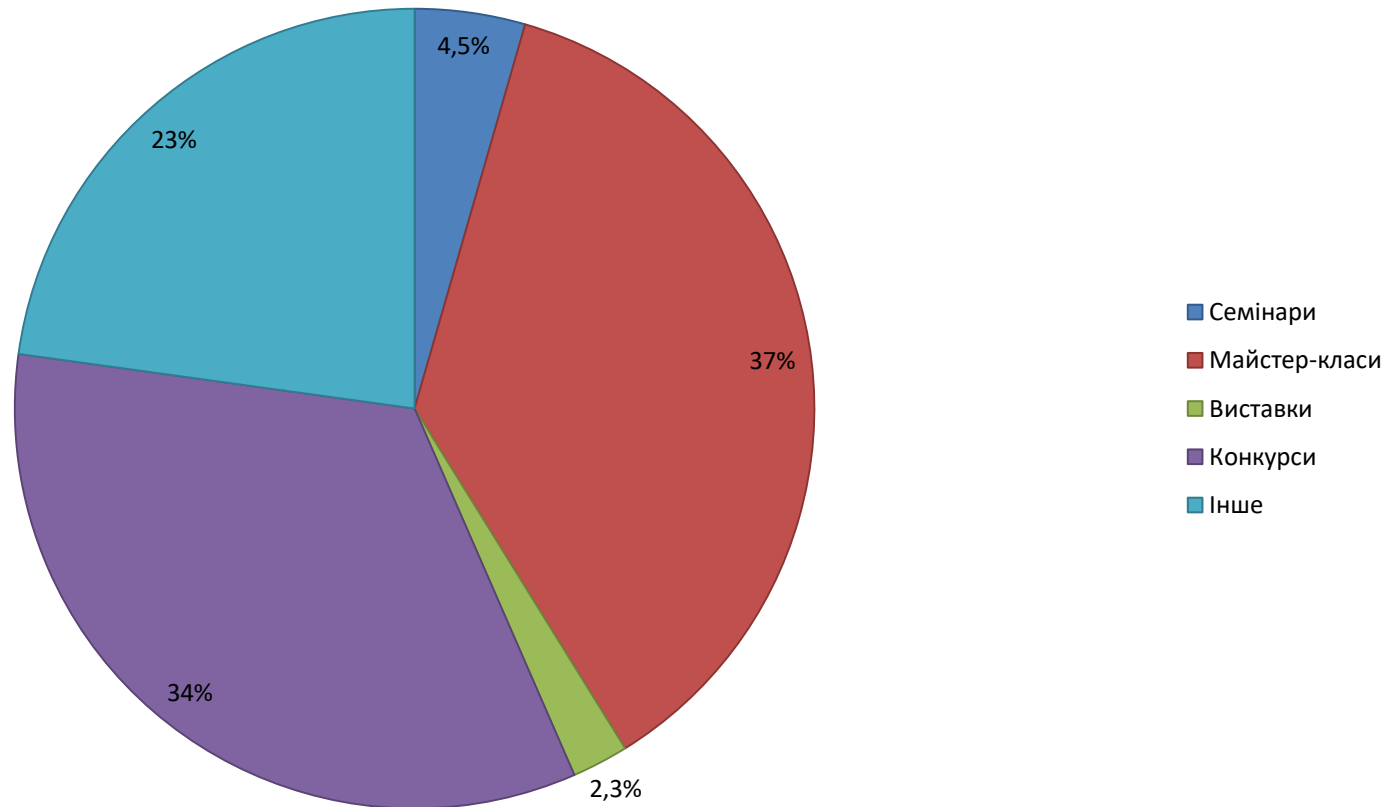

**АНАЛІЗ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ВІДДІЛУ ПРИКЛАДНОГО МИСТЕЦТВА
в рамках роботи над виховною проблемою
«Виховання громадянина-патріота в позашкільному навчальному закладі»
2015-2020 роки**
згідно результатів моніторингового дослідження

Підготувала:
методист Швець О.І.

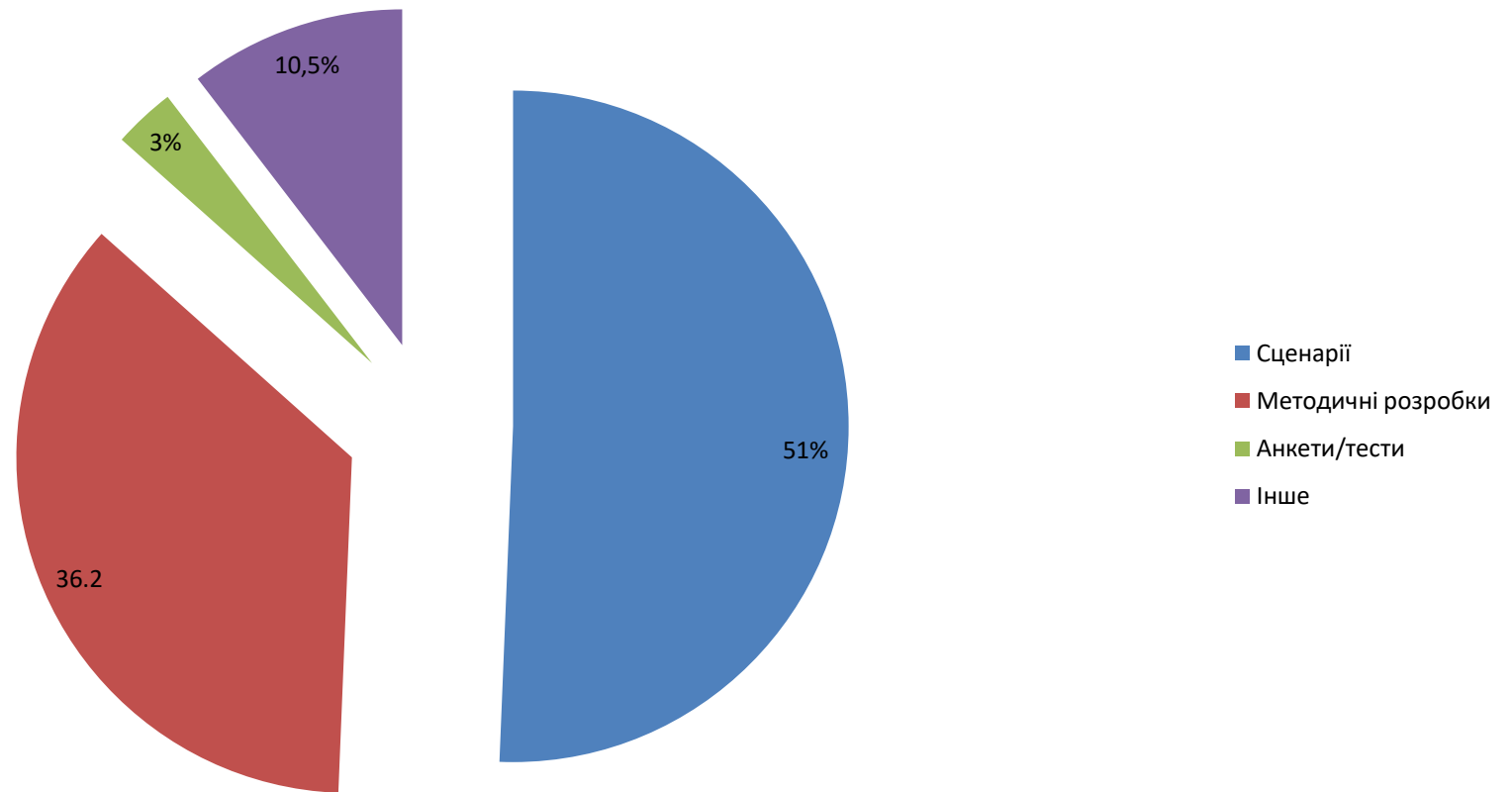
Полтава - 2020

Участь керівників гуртків відділу прикладного мистецтва у семінарах, майстер-класах, виставках, конкурсах та інші форми роботи за виховною проблемою закладу

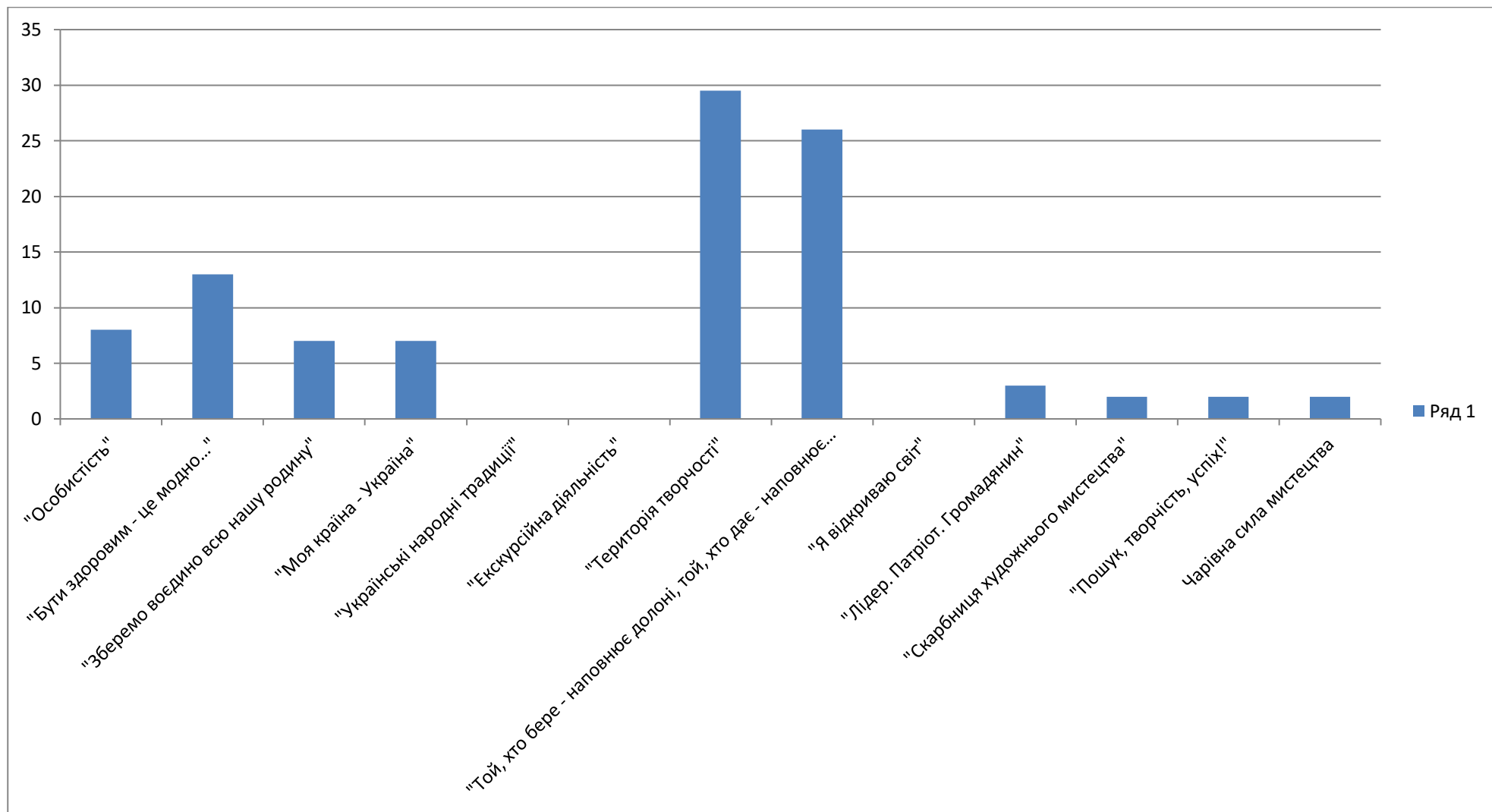

Діаграма 1

**Наявність у керівників гуртку відділу прикладного мистецтва
власних тематичних методичних матеріалів за виховною проблемою**

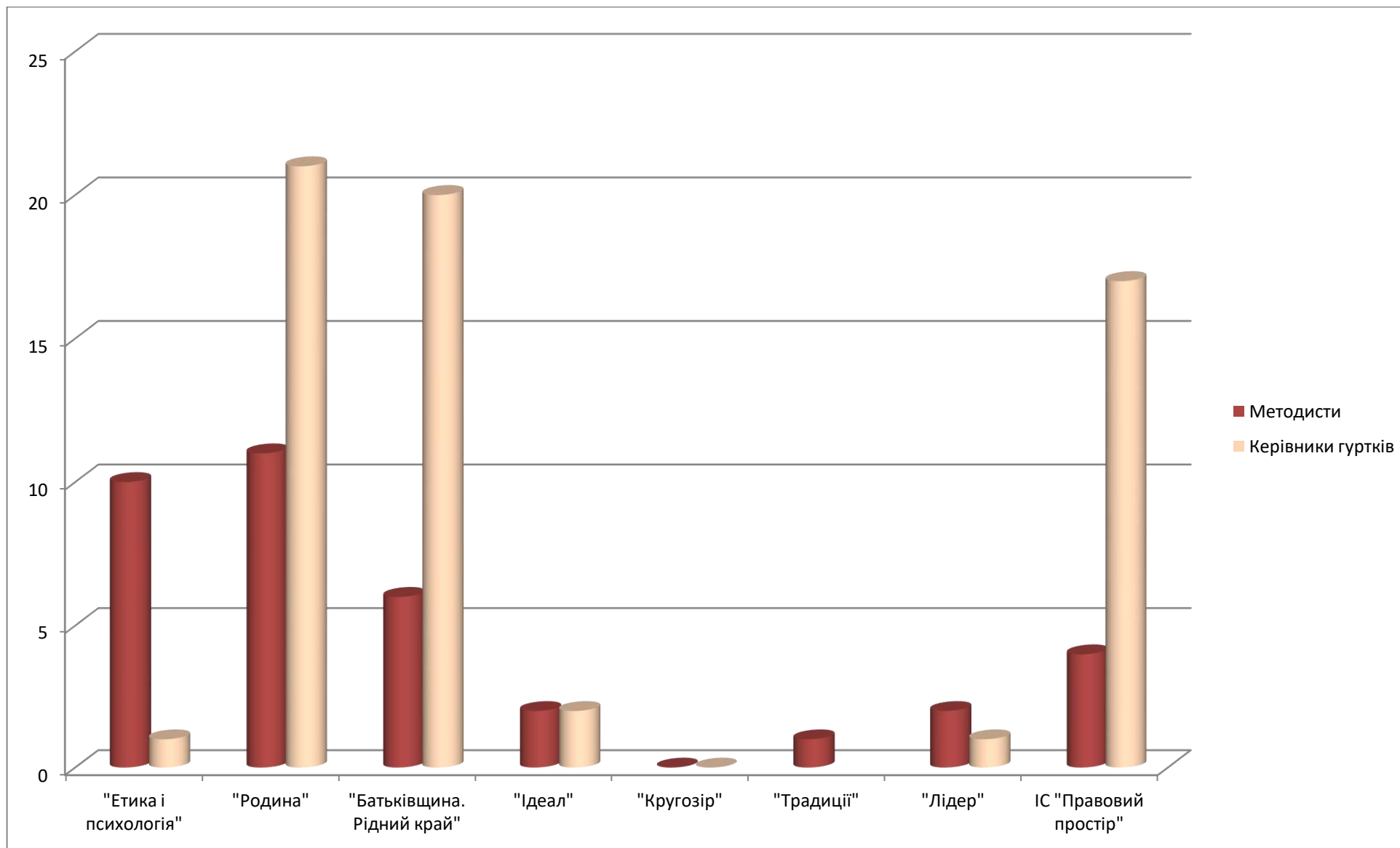

Діаграма 2

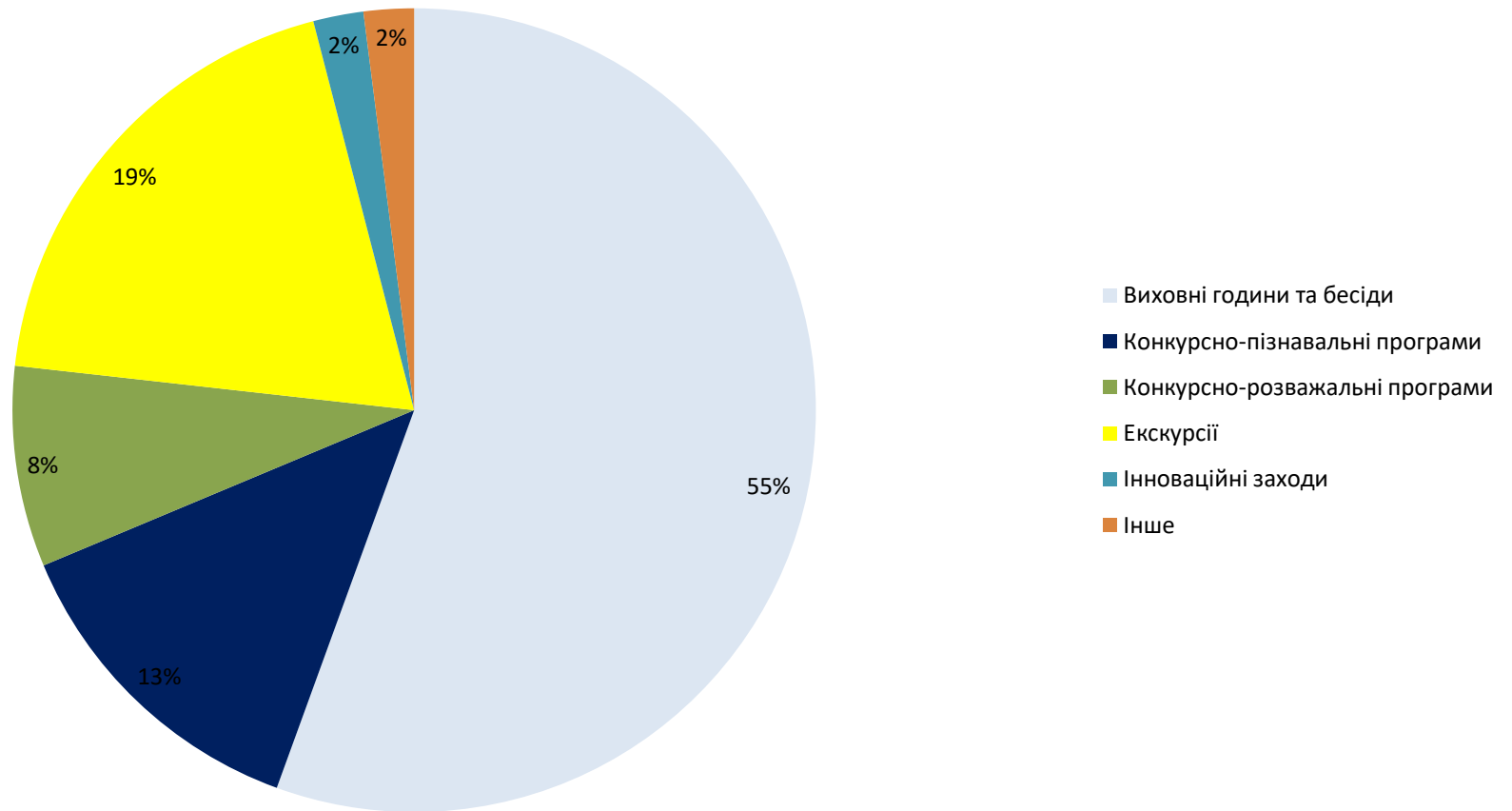
Діаграма 3

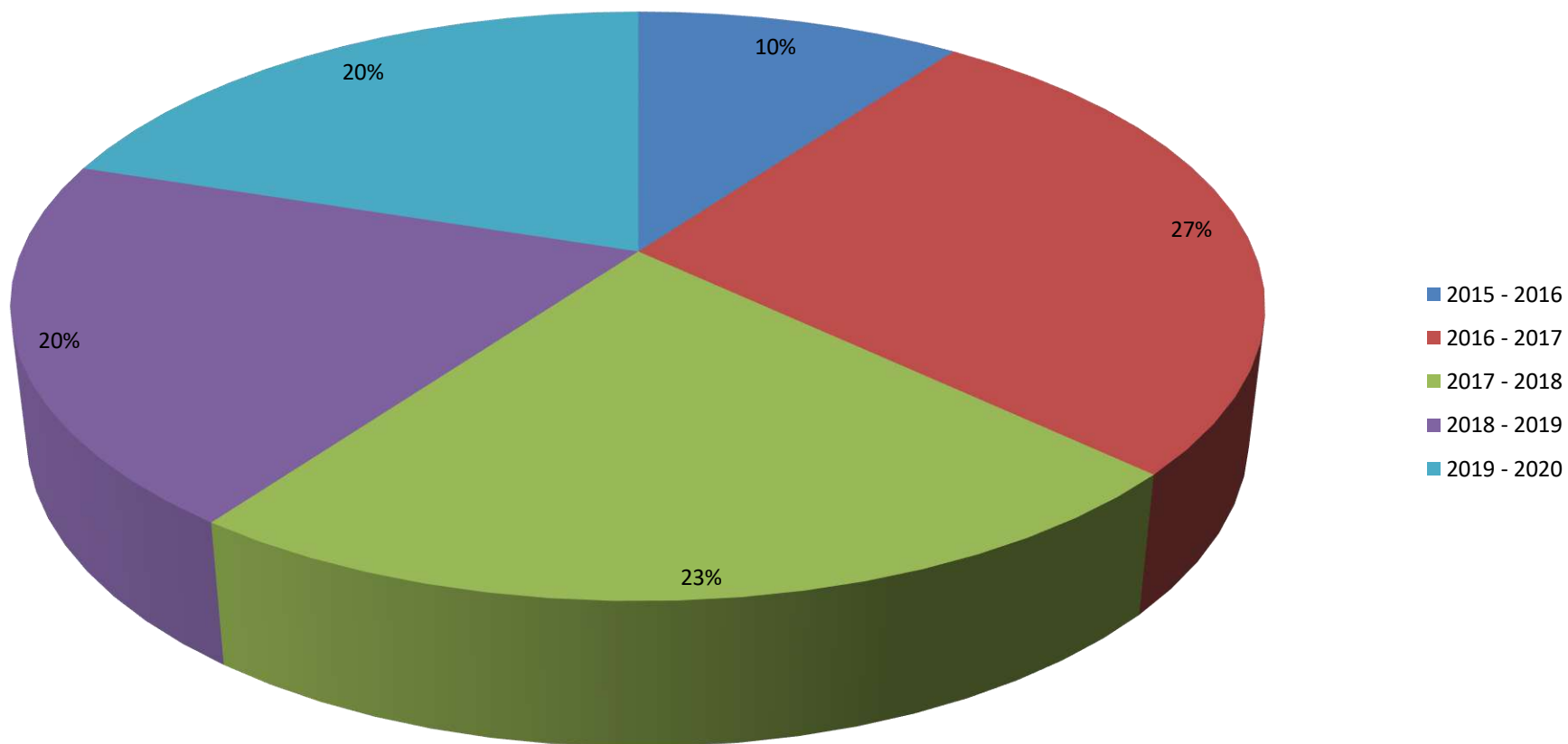
Діаграма 4

Заходи за тематикою виховної проблеми, проведені педагогами з виховнцями у гуртках відділу прикладного мистецтва

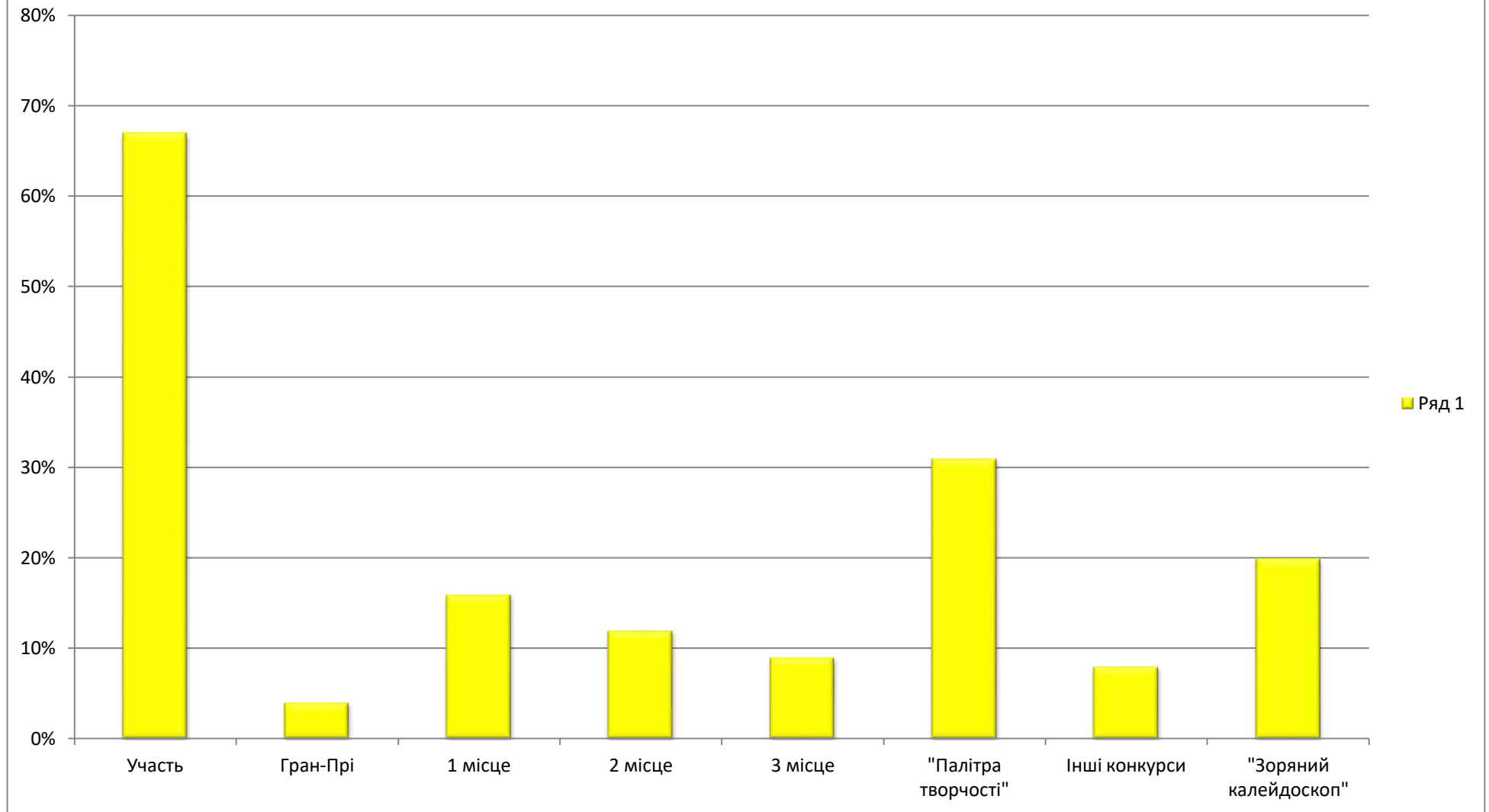
Діаграма 5

Участь вихованців гуртків відділу у масових виховних заходах закладу, проведених в рамках роботи над виховною проблемою

Діаграма 6

Досягнення вихованців

Діаграма 7

Висновки

Опрацювавши матеріали самоаналізу освітньої діяльності керівників гуртків відділу прикладного мистецтва в рамках роботи над виховною проблемою «Виховання громадянина-патріота у позашкільному навчальному закладі на 2015-2020р.р.» ми дійшли висновку, що отримані результати можна представити у вигляді діаграм.

Діаграма 1

Відомо, що підготовка педагога до патріотичного виховання являє собою цілісний процес, головною умовою якого є не тільки засвоєння необхідних знань, а й розвиток у педагогів професійно-педагогічних умінь самостійно, вільно користуватися цими знаннями і способами вирішення конкретних завдань, виявляти творчу уяву. Дана діаграма демонструє, яким формам роботи віддають перевагу керівники гуртків відділу прикладного мистецтва з організації і здійснення національно-патріотичного виховання всіх учасників освітнього процесу.

37% займають у їхній діяльності майстер-класи;

34% віддають педагоги відділу прикладного мистецтва конкурсам різного рівня;

23% - інші форми роботи;

4,5% - семінари;

2,3% - виставки.

Діаграма 2

Закономірно, що за п'ять років роботи над виховною проблемою закладу у керівників гуртків відділу прикладного мистецтва з'явилися власні методичні матеріали, які розроблені і успішно впроваджені в освітній процес.

Узагальнені результати подані у діаграмі 2:

51% - сценарії заходів патріотичного спрямування;

36,2% - методичні розробки;

10,5% - інші методичні матеріали;

3% - анкети/тести.

Діаграма 3

У контексті розвитку нових освітніх технологій особливе місце посідають проекти, як засіб максимального наближення особистості до реального життя та залучення її до розв'язання конкретних завдань у просторі міжособистісного та ділового спілкування і співпраці.

З метою популяризації культурного розмаїття, історичної спадщини українського народу, формування історичної пам'яті в підростаючого покоління, забезпечення духовної єдності поколінь через активні форми й методи навчання та виховання кураторами різних за змістом проектів було розроблено і проведено ряд заходів в рамках реалізації виховної проблеми.

Вихованці відділу прикладного мистецтва у роботі за виховною проблемою віддали пріоритет таким проектам:

- 29,5% - заходи за проектом «Територія творчості»;
- 26% - проект «Той, хто бере – наповнює долоні, той, хто дає - наповнює серця»;
- 13% - проект «Бути здоровим – це модно, бути успішним – це класно, бути творчим – це актуально»;
- 8% - проект «Особистість»;
- 7% - проект «Зберемо воєдино всю нашу родину», проект «Моя країна – Україна, Полтавщина – душа країни»;
- 3% - проект «Лідер. Патріот. Громадянин»;
- 2% - проект «Скарбниця художнього мистецтва», проект «Пошук, творчість, успіх!», проект «Чарівна сила мистецтва».

Діаграма 4

Одним із дієвих засобів національно-патріотичного виховання підрастаючого покоління є проведення виховних заходів у гуртках відділу прикладного мистецтва за ВКП в рамках роботи над проблемою.

Наступна діаграма дозволить нам переконатися скільки заходів у відсотках було проведено методистами та керівниками гуртків відділу прикладного мистецтва.

ВКП «Особистість»

- 10% - психолог;
- 1% - керівники гуртків

ВКП «Родина»

- 11% - методист;
- 21% - керівники гуртків

ВКП «Батьківщина. Рідний край»

6% - методист;

20% - керівники гуртків

ВКП «Ідеал»

2% - методист;

2% - керівник гуртка

ВКП «Традиції»

1% - методист

ВКП «Лідер»

2% - методист;

1% - керівники гуртків

ІС «Правовий простір»

4% - методист;

17% - керівники гуртків

Отримані результати дозволяють зробити висновок , що найбільшим попитом серед керівників гуртків відділу прикладного мистецтва користувалися заходи проведені психологом за ВКП «Особистість», ВКП «Родина» (кер. Швець О.І.), ВКП «Батьківщина. Рідний край», ІС «Правовий простір» (кер. Хоріщенко Н.В.).

Діаграма 5

Складний процес національно-патріотичного виховання здійснюється за допомогою різних форм роботи, вибір яких залежить від змісту та завдань виховної роботи, вікових особливостей вихованців.

Яким формам роботи з вихованцями віддають перевагу педагоги відділу прикладного мистецтва ми дізнаємось з наступної діаграми:

55% - виховні години та бесіди;

19% - екскурсії;

13% - конкурсно-пізнавальні програми;

8% - конкурсно-розважальні програми;

2% - інноваційні заходи;

2% - інші форми роботи.

Діаграма 6

Важливе місце у вихованні громадянина-патріота займає участь дітей у масових виховних заходах закладу. Найбільш поширеними серед них є ті, які проводяться в рамках тижня здоров'я, тижня дитячої творчості «Арт-мозаїка», тижня національно-патріотичного виховання, тижня сім'ї «Рід. Родина. Україна», творчі звіти колективів закладу в рамках роботи над виховною проблемою.

Отримані показники дозволяють зробити висновок, що керівники гуртків відділу прикладного мистецтва активно долучаються до цієї роботи.

10% масових заходів закладу в яких взяли участь вихованці відділу в рамках роботи над виховною проблемою у 2015-2016н.р.;

27% - у 2016-2017н.р.;

23% - у 2017-2018н.р.;

20% - у 2018-2019н.р.;

20% - у 2019-2020н.р.

Діаграма 7

У творчій діяльності дитина розвивається, набуває соціальний досвід, розкриває свої природні обдарування і здібності, задовольняє інтереси і потреби. Процес натхненної діяльності вимагає від дитини величезного інтелектуального, емоційного і вольового напруження. Творчі потенціали закладені і існують у кожній людині, тому при сприятливих умовах кожна дитина може проявити себе. Усі найкращі людські якості самі розвиваються тільки там, де є творче ставлення до життя і адекватні соціальні умови для саморуху. Працюючи з дітьми, педагоги відділу прикладного мистецтва розкривають не лише їхні природні здібності, а й залучають до глибин національної культури, дають можливість поринути у світ народного мистецтва та готують малечу до участі у виставках та конкурсах різного рівня, які приносять дітям насолоду і вагомі досягнення.

Надбання вихованців відділу прикладного мистецтва представлені у діаграмі 7.

67% складають вихованці, які стали учасниками виставок та конкурсів різного рівня;

4% отримали Гран-прі;

16% - I місце:

12% - II місце;

9% - III місце;

31% - переможці конкурсу «Палітра творчості»;

8% - інші конкурси Палацу;

20% вихованців переможці творчого конкурсу «Зоряний калейдоскоп».

Отже, процес патріотичного виховання має бути керований та системний з урахуванням інтересів та уподобань вихованців.

Адже, якщо керівник гуртка має чітку громадянську позицію, постійно пропагує любов і відданість своїй справі та Батьківщині – тоді і заклад позашкільної освіти відповідатиме вимогам сучасності, який оперативно реагує на національні, освітньо-культурні, суспільні та інші потреби вихованця. Кожне заняття у гуртку, кожний захід, виставка, конкурс, майстер-клас тощо – новий крок в пізнанні дитиною не лише свого народу, своєї країни, але й себе самої як частини України.